

OVE GUSTAVSSON - EKFRÄMJANDETS PRISTAGARE 1990

Gustav Fredriksson

I slutet av 1930-talet, när Ove Gustavsson var praktikant på Sjöarp, fick han en gång uppgiften att fälla en jättebok. Klockan två på eftermiddagen började fällningen, men först en halvtimme in på nästa arbetsdag låg bokbjässen på marken. Det kan väl knappast vara detta slit, som väckte Oves intresse för ek och andra ädla lövträd?

Ove är bleking och uppväxt bland ekar - Blekinges landskapssymbol. Han började sin skogsmannabana som praktikant på Sjöarp den 3 januari 1938. 1941 - 42 blev det skogsskola i Kolleberga och därefter Sjöarp igen. Sjöarp ägdes sedan 1934 av skogsvårdsstyrelsen och drevs i dess regi fram till 1971, då landstinget blev huvudman för den skogliga gymnasieutbildningen. Ove har hela sin yrkesverksamma tid förlagd till Sjöarp och vid skogsbruksskolan efter dess tillkomst. Under de första åren på Sjöarp innebar arbetet inte bara utbildning utan också annat skogsvårdsstyrelsearbete ute hos skogsägarna.

Ove Gustavssons första inspiratör i ädellövskogsskötsel var länsjägmästare Nils B Hansson. Professor Lennart Nordström besökte också Sjöarp varje år tillsammans med Skogshögskolans studenter, vilket gav rika tillfällen till diskussioner om den ädla lövskogens skötsel. I en informell studiegrupp tillsammans med Erik Ståål och Åke Paulsson - då skogvaktare vid skogsvårdsstyrelsen - var eken ett av 50-talets studieämnen.

Sjöarpskogarna var vid skogsvårdsstyrelsens övertagande 1934 i bedrövtillstånd. Ove har under årens lopp tagit tillvara möjligheterna att skapa fina

ädellövskogar. Bokskogarna har gallrats. I blandskogen har 100-tals (kanske mer än 1000!) fina ekstammar tagits fram. Askskogar har planterats och på ännu flera sätt har ädellövskogsbuket främjats. Gamla tidens "ekbuskar" på Sjöarp kan nu studeras som elitträd.

Ove har i sitt arbete på Sjöarp skapat fina demonstrationsområden för ädellövskogsskötsel men framför allt också förmedlat kunskaperna vidare. Vid kombinerade kurser för skogsägare, med början 1947, har budskapet om ekens och andra ädla lövträds värde förts ut. Det har under årens lopp inte alltid mottagits med entusiasm av skogsägarna. Ibland har ekskogsskötsel kunnat nämnas med ett visst förakt av Blekinges bönder. Närmast gården har eken accepterats, men som produktionsträd i skogen har eken under flera årtionden haft föga framgång.

Ove har under år som gått envist trott på att ekens värde rätt skulle komma att uppskattas igen. Hans argument har varit ekvirkets kvalitet och fina struktur. Från början av 70-talet har Oves förhoppningar börjat uppfyllas. Känslan för eken i Blekinge har växt sig starkare. Oves enträgna undervisning av elever vid Sjöarps skogsbruksskola i ädellövskogsskötsel har säkert haft effekt på skogsägarnas attityder och kunskaper, vilket nu visar sig i många väl-skötta ekskogar i Blekinge.

Ove har inte bara fört ut ekens värde som produktionsträd. Mer än de flesta ekentusiaster har han betonat ekens betydelse för landskapet: åkem, ängen, hagmarken, skogsbrynet och skogen. Han har pekat på

Figur 1. Ove Gustavsson har erhållit Ekfrämjandets högsta utmärkelse, ett ekskrin, för mångårigt förtjänstfullt arbete som lärare och rådgivare vid Sjöarps skogsbruksskola och skogsvårdsstyrelsen i Blekinge.
- Foto: Håkan Henriksson, Blekinge Läns Tidning.

eken som del av människans historia och som kulturbärare i landskapet. Han betonar eken som ett omistligt inslag i den blekingska ekomångfalden från stranden vid havet, i sprickdalarna, i mellanbygdens ljusa landskap och i det översta trappstegets mörka barrskogar.

Ove omsätter nu sina erfarenheter och idéer om eskogens skötsel på släktgården

Bäckasjögårde norr om Ronneby. Ekar - enstaka eller i grupp - vårdas för att ge omväxling och ekologisk stabilitet i barrskogslandskapet samtidigt med produktion av högkvalitativt virke. Bäckasjögårde rymmer nu många intressanta exempel på ekens förnyring och vård som skogsträd men också praktfulla hagar och gårdesbackar med ekar som dominerande träd.

Ekens kvalitet och seghet harmonierar väl med Ove Gustavssons gedigna och envisa lärargärning i Blekinge med eken och ädellövskogen som favoritämne.

Få har som Ove insett och fört vidare ekens roll inte bara som virkesproducent utan också som bärare av skönhet, kultur och landskapets historia.

ÄDELLÖVPRISTAGARE 1990

Blekinge län: Ove Gustavsson, Bäckasjögårde

(Se särskild artikel s 26 av detta nr av Ekbladet)

Blekinge län: Stina Werner, Göholms gård.

Tack vare Stina Werner har ett anrikt kustnära eklandskap av hagmarks- och lundkaraktär bevarat sin ursprungliga prägel. Det har skett genom en för området traditionell lövskogsskötsel och betning med nötkreatur, samt inte minst genom att Stina Werner på ett föredömligt sätt stått emot kommersiell bebyggelseexploatering.

Kalmar län: Gunnar Elfversson, Kölby gård.

Gunnar Elfversson har dokumenterat sitt intresse för ekskogsskötsel genom att i konkurrens med annan markanvändning bevara ett större, idag 50-årigt, självsått ekbestånd. Med sakkunnig hjälp av skogsvårdsstyrelsen har framtidstammar valts ut och beretts utvecklingsmöjligheter vid en nyligen utförd gallring. Resultatet

har blivit ett mönster-ekbestånd med en sammanhängande areal av 18 hektar.

Örebro län: Arne Tapper

Skogsvårdskonsulenten Arne Tapper har genom studier och praktisk erfarenhet skaffat sig gedigna kunskaper om hur man sköter eken nära dess nordgräns.

Under sin yrkesverksamhet har Arne energiskt arbetat för att främja ekskogsskötseln i Örebro län. Han har påverkat ägare till både stora och små fastigheter att anlägga nya ekskogar på lämplig mark. Av de nya ekskogar som anlagts under senare år har större delen eller 80 procent anlagts inom Ames konsulentdistrikt. Genom information och rådgivning samt utsyning har han strävat att förbättra skötseln av befintliga ekskogar.

Tidigare var ekvirket, speciellt från slutavverkningar, mycket dåligt utnyttjat i länet. Vid skogs dagar och apteringskurser har Arne med bistånd av virkesmätare och virkesköpare medverkat till ett bättre utnyttjande av ekvirket.

